

Kommunfakta 2006

Miljö och energi

Definitioner Kommentarer Källor

TILLFÖRSEL OCH ANVÄNDNING AV ENERGI

Källa: Kommunala energibalanser, SCB www.scb.se/EN0203

En statistisk beskrivning av energiförsörjningssystemet i form av energibalanser inriktar sig på att ge en heltäckande beskrivning av flödet av olika energibärare och totalt för all energi. Varje energiflöde skall registreras från det att energi tillförs systemet genom utvinning inom landet eller genom import till dess att det når den slutliga användaren antingen direkt eller efter omvandling till sekundära energibärare. Energireserver i form av naturresurser behandlas således inte i energibalanserna.

Redovisade energibärare är stenkol och koks, råolja och oljeprodukter (bensin, diesel och eldningsolja), naturgas (inkl. gasol), vilka tillsammans utgör de fossila bränslena samt el- och fjärrvärme, biobränsle (torv, träbränsle, avlutar och avfall) samt övriga källor.

Total tillförsel

Innebär alla energibärare som tillförts kommunen dels för att omvandlas till sekundär energi i form av el eller fjärrvärme och dels de bränslen som används i slutliga förbrukningen. El och fjärrvärmeanvändningen finns med i den totala tillförseln i form av värmepumpar och elpannor (el). Den totala produktionen av el och fjärrvärme kommer att finnas under respektive rubrik i tillförseln men räknas inte med i summan. Orsaken är att insatt bränsle för produktion av el och fjärrvärme finns under totaltillförsel, vilket medför en dubbelräkning om dessa skulle tas med.

Slutlig användning

Motsvaras av användning av samtliga energibärare i konsumtionsledet. Övrigt i balansen är den energianvändning som energisektorn använder för el i kontor och anläggningar. Dit räknas även el till värmepumpar men inte el till elpannor.

Vid användning av energi, går en del tillförd energi åt genom energiförluster, dels genom överföring och dels genom omvandling inom el och fjärrvärme sektorn.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Koldioxidutsläpp efter sektor

Källa: Kommunala energibalanser, SCB www.scb.se/EN0203

Utsläpp av koldioxid inom den geografiska ytan kommunen kommer att tillföras kommunen. Utsläppen är inte till fullo uppräkningsbara mot de nationella koldioxid utsläppen eftersom flygtrafiken och omvandlingsprocesser i stålverk och raffinaderier inte finns medräknade.

Koldioxidutsläpp från vägtrafiken

Källa: Miljöräkenskaper, SCB www.scb.se/MI1202

Koldioxidutsläppen avser utsläpp från faktisk körsträcka per fordon (personbilar, bussar och lastbilar). Utsläppen tillskrivs ägaren av fordonet oavsett var i landet utsläppen sker.

Ingående drivmedel är bensin, diesel, el, fotogen, gasol, gengas, etanol, metanol och motorgas. CO₂-utsläpp från naturgas från bussar började skattas fr.o.m. 1999.

ARBETE

Förvärvsarbete i miljöföretag

Källa: Miljöräkenskaper, SCB www.scb.se/MI1202

Miljöföretag eller miljöindustrin definieras enligt OECD/Eurostat som; ”Industrin för miljövaror och tjänster består av aktiviteter som producerar varor och tjänster som mäter, förebygger, begränsar, minimerar eller återställer miljöförstöring till vatten, luft och jord samt även problem som är relaterade till avfall, buller och ekosystem”. Detta innefattar även renare teknologier samt varor och tjänster som minskar miljörisker eller minimerar utsläpp och resursanvändning. Uppgifterna om förvärvsarbete är hämtade ifrån Sysselsättningsregistret RAMS. I RAMS beskriver man sysselsättning utifrån arbetad tid, där den som har arbetat minst en timme per vecka i november betraktas som förvärvsarbete.

MARKANVÄNDNING

Skyddad natur

Källa: Statistiska Meddelanden: Skyddad natur 31 dec 2004 (MI 41 SM 0501)
www.scb.se/MI0603

Nationalpark (NP) Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken avsättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken. Beslut om att avsätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Kriterier, riktlinjer och mål för bildandet av nya nationalparker framgår av Naturvårdsverkets Nationalparksplan.

Naturresevat (NR) Område som behöver särskilt skydd och vård p.g.a. sin säregna eller värdefulla naturskull eller p.g.a. att området är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv, kan genom beslut av länsstyrelse eller kommun avsättas som naturresevat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken. Naturresevat kan omfatta såväl privat som samhällsägda mark. Motiven för resevatsbildning kan vara mångskiftande, allt från friluftsliv och rekreation till strikt vetenskapliga som t.ex. skydd för flora och fauna eller orörda referensområden för miljöövervakning och forskning. Oftast är ändamålet med förordnandet en kombination av ovanstående motiv.

Naturvårdsområde (NVO) Naturvårdsområden har inrättats när särskilda åtgärder behövs för att skydda eller vårda naturmiljön. Nya naturvårdsområden kan inte bildas med stöd av miljöbalken. De gamla områdena ligger dock kvar med samma rättsverkan och namn. Befintliga naturvårdsområden skall vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturresevat.
Totalareal inklusive vatten.

Ekologiskt jordbruk

Källa: Jordbruksverket www.jordbruksverket.se

Miljöersättning för ekologisk odling avser bara åkermark ej betesmark. I åkermark ingår både djur och växter. Från 2001 finns ett nytt LBU-stöd "Lmeko", vilket flera lantbrukare gått över till och därmed avslutat sitt åtagande i "Meko". Från 2001 summeras "Lmeko" med "Meko" för att få total ekologisk åkerareal med miljöstödd. Uppgift om Meko-areal kommer från Jordbruksverket (via länsstyrelserna). Den ansökta arealen ska uppgå till minst 0,1 ha. I statistiken om total åkerareal ska ingående arealer minst uppgå till 2 ha. Den högre tröskeln i åkerstatistiken gör alltså att uppgifterna för total åkerareal och miljöstödsareal inte är helt jämförbara. 2003 är preliminära uppgifter om totalareal från Jordbruksverkets register om ansökt areal/stödregister. Det finns ytterligare en möjlighet att fördela totalareal på kommun utifrån jordbruksblock och inte från i vilken kommun brukningscentra ligger. Detta är dock inte möjligt för den ekologiska arealen. Därför avser både total areal och ekologisk areal uppgifter per kommun utifrån brukningscentra. Uppgifter saknas för några kommuner eftersom det inte fanns någon ekologisk areal alt. åkerareal i dessa kommuner.

Markanvändning

Källa: Tabell B 28 i *Markanvändningen i Sverige, fjärde utgåvan, 2004. Källor till tabellen: Befolkningsstatistik 2000, SCB, Lantbruksräkningen 1999, SCB, Fastighetstaxeringen 2001, SCB, Tätortsavgränsningen 2000, SCB och SCB-Atlas Jordbruk, SCB.*

www.scb.se/MI0803

Åkermark är sådan mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och dessutom är lämplig att plöja. Till växtodling räknas även fältmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär, energiskog och betesvallar som ingår i en växtföljd.

Betesmark är sådan mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja. Till betesmark räknas även mångåriga slätter- och betesvallar som inte antas bli plöjda på nytt och som inte nyttjas. Hit hör också sådan mark som inte bör tas i anspråk för virkesproduktion på grund av att marken bör hållas öppen av naturvårds- eller kulturminnesvårdsskäl.

Som skogsmark räknas mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål. Här ingår även sådan mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- eller jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned.

Som skogsimpediment räknas mark som inte är lämplig för virkesproduktion utan produktionshöjande åtgärder. Marken ska dessutom bära skog eller ha förutsättningar att bära skog. Hit räknas även myrmark, berg och hållmark som ligger i anslutning till skogsmark. Med tätort avses sammanhängande bebyggelse med normalt högst 200 m mellan husen, och med minst 200 invånare.

Totalareal exklusive vatten

Förändring i åkerareal 1951–1999 avser företag med mer än 2 hektar åker.